

A Parent's Legacy Parasha Vayechi

Ch. 49

¹ Then Jacob called for his sons and said, "Assemble yourselves and I will tell you what will befall you in the End of Days. ² Gather yourselves and listen, O sons of Jacob, and listen to Israel your father.

3

7. *Pesachim* 56a; *Bereishis Rabbah* 98:2. Jacob says that he will tell his sons what will befall them "in the End of Days." But we do not find him saying what will happen in the End of Days in this passage. This is because the *Shechinah* departed from him so that he would not make this revelation (*Gur Aryeh*).

The Sepherston Ed. of Rashi [Artscroll]

1. ואניידה לכם - AND I WILL TELL YOU. בקש לגלות את העק - He wished to reveal the end⁶ to them, ונקטל לך ממונו שכינה - but the *Shechinah* (Immanent Presence of God) departed from him, והתחיל - and he began to say other things.⁷

Artscroll - Stone Dunash

In the entire Torah Scroll, *Vayechi* is unique in that there is no extra space between it and the preceding *parashah*, in contrast to the general rule that a *Sidrah* begins on a new line or that it is separated from the previous one by at least a nine-letter space. *Rashi*, therefore, describes *Vayechi* as *חֲסוּמָה*, closed, a condition that is meant to teach something about the mood of Jacob's children when he died. At that moment, the hearts of the children of Israel were "closed" in expectation of the suffering and despair of the impending bondage. Immediately after his death, the *spiritual* exile began, even though the physical and emotional travails of enslavement did not commence until the death of all his sons (*Tur*). Another reason: Jacob wanted to tell his children the time of the "End," i.e., the Messianic age when Israel's exiles would finally end, but he was prevented from doing so because his prophetic vision was closed, i.e., it was concealed from him (*Rashi*).

46

Ch. 50

²² Joseph dwelt in Egypt — he and his father's household — and Joseph lived one hundred and ten years. ²³ Joseph saw three generations through Ephraim; even the sons of Machir son of Manasseh were raised on Joseph's knees.

²⁴ Joseph said to his brothers, "I am about to die, but God will surely remember you and bring you up out of this land to the land that He swore to Abraham, to Isaac, and to Jacob."

²⁵ Then Joseph adjured the children of Israel saying, "When God will indeed remember you, then you must bring my bones up out of here."

²⁶ Joseph died at the age of one hundred and ten years; they embalmed him and he was placed in a coffin in Egypt.

Ch. 47

²⁸ Jacob lived in the land of Egypt seventeen years; and the days of Jacob — the years of his life — were one hundred and forty-seven years.

6

3. *Tanna d'Vei Eliyahu* writes that these years were for Yaakov עֲצֵין עוֹלָם הָבָא, a semblance of the World to Come.

7 - Inspiration: Insight - Manchester Rev - pg. 96

We may further suggest that וַיֵּחִי, *And he lived*, indicates that Yaakov Avinu's years in Egypt were the best years of his life, better than those spent in the academies of Shem and Ever and better than those spent in the home of his father Yitzchak. Of course, 'best' is to be understood in a spiritual sense. It was in Egypt that Yaakov attained his greatest spiritual heights.³

86 Human nature is such that when a person comes upon something precious after having been deprived of it for a period of time, he clings to it with a heightened degree of affection. When Yaakov felt his soul becoming bound up once again with the Divine Spirit, after a separation of so many years, his soul became ignited with spiritual desire and he soared to heights that he had never before reached. Thus was he able to attain new levels of spirituality while surrounded by the moral decadence of Egypt.

9 א"י ע"ה - א"ה

(א) ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשר שנה, ובתחלה דני אליהו פ"ה חיות כי באלו י"ז שנה זכה יעקב לחיות שלא בלעז יותר ממה שזוכין לדקים לעב"ב, כי אלו י"ז שנים ה"ו לו חיות באמת, כי יעקב א"ה עבר עליו ד' נרות נגד גלויות שעתידין בניו להגלות, וכמו שכבר ביארנו שאלו ד' נרות היו מכוונים לבד' גלויות, והכל בצחינה של מעשה אבות סימן לבנים, וכשנשלמו כל ד' נרות, ונשקט כרונו של יוסף, אז בא יעקב להמנצח של עוב"ב, כמו שיהי' במה"ב בגאולתנו מגלות הרבועית היא גלות אדום.

86A number of factors account for this, one being the events that immediately preceded Yaakov's arrival in Egypt. For twenty-two years he had mourned over his precious son Yosef, believing him to be dead. During those years, *Ruach HaKodesh*, the Divine Spirit, which is manifest only upon one who is in a state of joy, did not rest upon Yaakov. Finally, the brothers returned from Egypt with the incredible news: עוד יוסף חי, "Yosef still lives!" (45:26). The Torah then relates: וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אַבְרָהָם, "And the spirit of their father Yaakov was revived" (v. 27). Yaakov was once again in a state of joy, and with that joy, his *Ruach HaKodesh* returned.

"O God before Whom my forefathers Abraham and Isaac walked — God Who shepherds me from my inception until this day: 16 May the angel who redeems me from all evil bless the lads, and may my name be declared upon them, and the names of my forefathers Abraham and Isaac, and may they proliferate abundantly like fish within the land."

11 מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר - בספר רוח חיים על אבות (פרק ב' משנה ד')

כתב הגאון ר' חיים וואלאזין זצ"ל ביאור נפלא על מזמור זה וז"ל: כי הנה הבטחון האמתי המשילו דוד לצאן אשר כל מחסורם הוא על הרועה ואין אתם יודע עד מה, כי ישליך האדם יתבו על ה' בבטחו כי הוא יכלכלהו. וז"ש דוד ה' רועי הוא אלי כרועה לצאן חזן אותם, וא"כ איפוא לא אחסר ואף מה שנראה לי נגד רצוני באמת הוא רק לטובתי. והמשיל לו מהצאן, אשר לפעמים ירצה לו השעה לעלות ממקום שכנו והרועה לא יניח אותה לנוד אנה ואנה והשעה לא יבין למה אשר באמת כוונת הרועה לטוב יען כי אד פה מקום מרעה דשו וטוב, וז"ש בנאות דשא ירביצני מה שהוא מרביץ אותי על מקומי הוא למען הנאות דשא אשר פה. ולפעמים נהפוך הוא, כי השעה רוצה לנוד ולהרגיע והרועה לא יניח אותה לנוד ומנהל אותה הלאה נגד רצונה ובאמת הוא לטובה יען כי שם מי מנוחות וצריך לשתות אחר אכילה וז"ש על מי מנוחות ינהלני מה שמנהל אותי ממקומי הוא למען חמי מנוחות אשר שם. כן הקבי"ה רועה אותנו, וכשרואה מצבנו לא טוב מעתיק אותנו על דרך אחר, ואנחנו כאשר לא נדע ולא נבין הטוב הצפון בזה לנו מצטערים אנחנו, ובאחרית אז מתבוננים אנחנו כי בחמלת ה' עלינו עשה לנו כזאת.

12

ואמר עוד גם כי אלך בגיא צלמות וגו', כי לפעמים רואים אנחנו כי גם באחרית הדבר לא נצמח מזה שהם טוב, והוא רק ענין רע אשר נתן לו ה' לענות בו, ע"ז אמר דוד המלך ע"ה גם כי אלך בגיא צלמות שהוא כולו רע עכ"ז לא אירא רע, כי מסתמא צריך לקבל יסורין להזדכך חומרו המבדיל אותו בינו לבין קונו וז"ש כי אתה עמדי. שבטך ומשענתך חמה ינחמוני, הכוונה כי יש שני מקלות מקל נועם ומקל חובלים, מקל נועם אשר הוא לאדם למשענת להתהלך בחוץ ונקרא משענת ומקל חובלים אשר בו מיסרים ומכים לאיש ונקרא שבט נוגש. וז"ש הן שבטך הוא מדת הדין, והן משענתך הוא מדת הרחמים שניהם כאחד ינחמוני בידעי כי הכל לטובה, עכ"ל הסחור של הרוח חיים שם.

13

וכעת כאשר קרבו ימי ישראל למות ויעקב אבינו עשה חשבון הנפש על כל ימי חייו, הרגיש בטעות זו ורצה לתקן המעוות, ועל כן המציא תואר חדש לתקבי"ה ואמר האלוקים הרועה אותי מעודי עד היום הזה, ר"ל אני טעיתי כמו הצאן שחושבים את הרועה כאכזר כאשר אין מבנים טובות, כן אנכי לא הרגשתי מספיק איד הקבי"ה מדריך אותי ומפרנסני כרועה נאמן ושומר אותי מכל רע וכי הוא הרועה אותי במרעה טוב מעודי עד היום הזה. ובזה תיקן את עצמו וכן לימד לדורות אצד לבטוח בה' ואיד לחבין הנחתו ולחכיר השגחתו - ה' רועי לא אחסר!

14

ואולי לא בכדי הוא שנכתב "הרעה" כאן חסר ו' להשוות האותיות אל אותיות של רעה, כדי לרמז שמה שנראה לנו כרעה הוא באמת רועה. וזו הוראת ישראל אבינו אלינו כאשר בירך את בנו יוסף הצדיק על ערש דוי.

Shabbat Shurim - R. Miller - pp. 74-76

15 Living Injured - R. Tatz 195

It is a common and superficial error to understand that what was almost revealed at that highly-charged moment was a date. The issue was not simply a particular date in time. What Yaakov was about to reveal was a pathway; he was about to indicate to his sons and the Jewish people how history works. An outcome of such understanding would be the eventual date of the coming of *mashiach*, but that is not the point. The agony of not knowing is not simply because we do not have the specific date, rather it is because we cannot understand how everything in our history is inexorably forming the tapestry which the final stage will reveal as complete.

16 A revelation of the pathway, an understanding of *hashgacha* (Divine conduct of worldly affairs) at every turn of history would be far more illuminating than an isolated date. But that was not to be; our ordeal throughout history exists exactly because we cannot identify the mechanisms of *hashgacha*, all we can do is maintain the faith that somehow every event in our life as a people is an essential element in the building of our final happiness. We know that the seed falling to earth will sprout, but it is hard to believe until it happens.

17 Truth is the characteristic traditionally ascribed to Jacob (תתן אמת ליעקב) and before the insight of truth all the horrors of exile melted like phantoms. He saw only the goodness and the purpose of God in events that might have clouded the vision of a lesser man.

18 This utter simplicity of truth was his special prerogative: for his children, another path was destined. For them, the experience of suffering and pain were part of the divine plan, for them, the struggles and triumph of faith, of humanity striving to transcend itself. They, therefore, could not be allowed to share in their father's vision. Yet Jacob, like anyone who has a vision to communicate, longed to reveal to them the truth and ultimate purpose of life. The tension is described by Rashi, in an explanation of the fact that in the Sefer Torah, the Portion dealing with the death of Jacob is barely separated from the previous one — by the width of a single letter, instead of the usual sizeable gap. This is known as a פרשה סתומה, a blocked opening, and on this basis Rashi comments: שביקש יעקב לגלות את הקץ לבניו ונסתם ממנו: This frustration of Jacob's desire to reveal the ultimate truth is qualified by an enigmatic passage in the Zohar: Whatever Jacob wanted to say, he said: but in a way that combined openness and reserve.¹⁰

This area between not speaking at all and communicating the full intensity of the truth, is the battle-line of faith. On this front, man is left to strive for himself, to advance into and beyond the shadows. Faith is the creation and achievement of man: its goal and reward is the granted apprehension, the peace of truth.

This was the message that Jacob left to his children, the testament that he handed to them on his death-bed. In connection with this, R. Zadok HaCohen¹¹ refers to an explanation by Rashi of the intervals that occurred between one occasion of God's speaking to Moses, and another.

The purpose of these intervals was to allow time for Moses to absorb what he had been told, and bring the full action of his intellect to bear on each part, before proceeding to another. On the subject of Jacob's death, however, and of the message he passed on to his children, the commentator remarks that in this case no amount of intellectual consideration would be of avail—and that, again, may account for the lack of any interval between the two

Portions. No mental consolidation was called for, and therefore no respite is given.

20 The nature of this passage is a matter not of intellectual comprehension: nor of that mystic apprehension of truth that has the clarity of intellectual knowledge. Instead, it is a matter of Emunah, it is the handing over of the legacy of struggle and intense effort to penetrate shadows that seem only too substantial. It is the bitterness of exile, felt in the flesh, yet threaded with the gold of faith and trust in God. כל דעבדין מן שמיא לטב It is a process of millenia that is here initiated, a slow, hard battling through, under the constant threat of annihilation.

In this process, there are no short-cuts, no easy outlets. All the intellect of man cannot justify the suffering of our nation. No possible rationalisation exists. Only through Emunah, the belief that God is all-Wise and all-Good, can man save himself from despair; and win through at last, if he has fought long and bravely, to the hard-won peace of Emeth, of absolute understanding.

21 The Inside Story - R. Tauber - 117

As we said above, the final redemption is a divine act, unequivocal and eternal; so if man is to play a meaningful role in bringing it about, it is through deeds that are themselves unequivocal and eternal. Hence the state of galut in which we find ourselves—a state of physical and spiritual displacement, a state in which G-d's guiding hand in history is obfuscated and our lives seem abandoned to chance and caprice. When a person retains his integrity and loyalty to G-d even under such conditions, he is manifesting an "eternal" commitment—a commitment unshakable by equivocations of time and place.

22 Thus, galut is not only something from which we need to be redeemed, but also the condition that enables our meaningful participation in the redemption process. Galut means being in the dark: inhabiting a world in which a corporal husk obscures its rich spiritual content; a world that is deaf to chimes of the cosmic clock of history and blind to its own steady advance toward harmonious perfection. Only under such conditions are our positive deeds vested with the eternality that categorizes the messianic; were we privy to the "end of days," our deeds would be of a provisional nature, buttressed by our clear vision of history's progression toward perfection.

26 It is not as Tough as You Think - R. Tauber - 100

It is true that the human intellect is far superior to that of other living things, but intellect alone is not enough. A person may be very erudite and have many degrees, yet be thoroughly self-centered. What really distinguishes a human being from other forms of life is the ability of acting towards others with loving kindness, along with a number of other important traits, such as the capacity to improve oneself, the capacity to contemplate the purpose of existence, and the capacity to make free moral decisions. The common denominator of all the traits that define a human being is that they are not directed to self-gratification. When a person exercises the various capacities of the spirit, he is being spiritual.

Inspiration + Insight - Manchester Rav

23 S'fas Emes explains this by interpreting the term נתיי, And he lived, in a spiritual sense: Yaakov lived a heightened form of living in the land of Egypt, concealing within it a radiance of kedushah, holiness, that would allow his progeny to remain holy and upright even in exile. This kedushah was סתומה, closed off and concealed, not readily discernible to someone who was unwilling to shed the external trappings of his galut existence and search for a higher form of existence. But it was there for all who sought to uncover it.

24 כל בחור לבס של ישראל יש נקודה שאין לה שייכות לגלות כלל ויכול האדם לגלות נקודה זו ע"י האמונה, ע"י האמונה יכול לבוא לנתיי הלב ולגלות הפנים של הדבר, שיהי לו שייכות לנקודה החיות הזו של וחי יעקב הסתומה בתוך הגלות, וזכו הרמז מה שאמרו חז"ל "יעקב אבינו לא מת מה זרעו בחיים אף הוא בחיים", שיש בכל אחד מישראל נקודה החיות מיעקב"א, ויכול לעורר זו הנקודה ע"י אמונה, ואין היקש למחלוקת וכמו שהוא בחיים אף זרעו בחיים, שהחיות של יעקב"א הוא נקודה החיות שיש בכל אחד ואחד מבניו, ורק שמוטל על האדם לעורר נקודה הזו של חיות.

27

Dedicated parents are diligent in providing the optimum in health care for their child, enabling him to have a healthy body. They are likely to avail him of the finest educational resources, to develop his intellect to the fullest. The same diligence is not always directed toward the third component: the spirit. Just as laxity in care of the mind and body may result in their being defective, so may laxity in the development of the spirit result in a defect.

The answer to the parents' question on how to try and prevent their children from falling prey to addiction is to provide at least as much for development of the spirit as for the body and mind. We must bear in mind, however, that didactic teaching is rather ineffective. Our children may not do what we say, but they are much more apt to do what they see us do. The most effective way of teaching spirituality to our children is to model for them, and by the way we live, show them how this is done.

29 א"ל ע"ה 146

ספר בראשית נקראת ספר יצירה, וכמו שמזכיר הרמב"ן בסוף הפרשה, כי זו נקללת יצירת כל הצריחה בצחינת מעשה אבות סימן לבנים וכמו שציאנו במקו"ה, ולכן נכלל זו ג"כ את אשר יקרא בלחריה הימים, כי היא יצירה לכל ימות העולם ונכללם את לחריה הימים, וצורה ציורו כי תכלית הצריחה היא צרכה, וכמו שאמרו חז"ל שהתורה מתחיל בצי שהוא צרכה, ומקשה הראש"ט והלא הרצ"ה מילים רעים ג"כ מתחילים בצי"ת, ומפר' במהר"ל כי עולם אור צי"ת מורה על צרכה, כי

צרכה פירושו ציו, ומיעוט רבים שנים, ומה שיש שני זה גופא הוא סימן לצרכה, ולכן צי"ת שבו מתחיל ציו מורה על צרכה, ותכלית הצריחה היתה שחבי הצרכה לישראל כמו שאמרו בשביל ישראל שנקראו ראשית, ועיקר הצרכה לישראל הוא בלחריה הימים, ולכן ספר בראשית שמורה על כל יצירה העולם והצרכה שיהי בעולם, מסיים בתכלית הצרכה, הצרכה אשר חבי בלחריה הימים, ואף שהקן נסחם

30

Artscroll - She Chumash - pg 273

It is customary in many families that many parents bless their sons on the Sabbath eve with the formula: May God make you like Ephraim and Manasseh. [They bless their daughters by saying, "May God make you like Sarah, Rebecca, Rachel, and Leah."]

31

Ch. 48

¹⁷ Joseph saw that his father was placing his right hand on Ephraim's head and it displeased him; so he supported his father's hand to remove it from upon Ephraim's head to Manasseh's head. ¹⁸ And Joseph said to his father, "Not so, Father, for this is the firstborn; place your right hand on his head."

34

ובזה מבואר מד"כ וישלח ישראל את ימינו וישת על ראש אפרים וגו'. ע"פ המבואר דאפרים ומנשה ענינם ב' המדות הללו. דמנשה הוא בחי' סוד מרע, כי נשני אלקים את כל עמלי, שמרומן על רוב היגיעה ביראת שמים, ואפרים הוא מדת עשה טוב כמד"כ כי הפרני אלקים בארץ עניי, שענינו עבודה במדת עשה טוב היינו במדת אהבה בחלק החיוב, שאפילו בארץ עניי במקום תאוות ג"כ הפרני אלקים ע"י שמשקיע את כל כוחות האהבה בעשה טוב. וע"ז אמר יוסף אל אביו לא כן אבי כי זה הבכור, כי ראשית העבודה היא בסוד מרע ולהתייגע במדת היראה כמד"א בזה"ק (בהקדמה יא:) פקודא קדמא דא יראת ה', וע"כ למנשה משפט הבכורה. וענה לו יעקב ידעתי בני ידעתי ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו, שמדת אהבה היא יותר גדולה, והיינו שבכח התורה שהיא מדתו של יעקב יכולים לעבוד את השי"ת גם במדת אהבה ואין

לתשוש מגפילה לאהבות רעות, וודעו יהיה מלוא הגוים, שע"י התורה אפשר להכניע כל תאוות הגוים.

32 נ"י ע"ה 146

וי"ל בזה דהנה הענין שיוסף נתחלק לב' שבטים מנשה ואפרים ולא נמצא כן בשאר שבטים, הוא כדאי' בדברי שמואל דבמדה של יוסף יש ב' חלקים, סוד מרע ועשה טוב, ומנשה ענינו סוד מרע, כדכ' כי נשני אלקים את כל עמלי ואת כל בית אבי, ואפרים ענינו עשה טוב, כדכ' כי הפרני אלקים בארץ עניי, שגם בארץ עניי בתוככי התאוות הפרני אלקים בעשה טוב.

33

ועפ"ז יש להבין ויכוח יעקב ויוסף למי משפט הקדימון, דהנה מן בדברי שמואל מפרש עוד במד"כ לעיל בפרשה וירא ישראל את בני יוסף ויאמר מי אלה, מ"י אל"ה אותיות אלקי"ם, שהשם הק' הזה מורה על מדת היראה, ויעקב ראה שהם עובדים את השי"ת בעיקר במדת היראה, וע"כ שאל מי אלה, מדוע עיקר עבודתם היא במדת היראה ולא במדת האהבה, שהרי מדת אהבה היא גבוהה יותר. וע"ן השיב יוסף, בני הם אשר נתן לי אלקים בזה היינו שהיות שהם נולדו ונמצאים במצרים שהיא ארץ טמאה, הרי במדי שלא יושפעו ויכשלו מהשפעת מקום טמא כזה, והוצרכו לעבוד את השי"ת במדת היראה להשריש בלב דאית דין ואית דיין, שהבורא יתברך שמו יודע כל מעשי בני אדם וכל מחשבותם,

Chazal tell us that Yaakov Avinu wished to reveal the keitz, the time of the final redemption, to his sons, but it was concealed from him. So instead he blessed them.

If Yaakov had intended to reveal the keitz, how was he able to immediately begin with blessings, without any previous preparation? Secondly, did Yaakov in fact bless all his children? The Torah seems to say that each one got his unique blessing — איש אשר בברכתו בך Each according to his own blessing (Bereishis 49:28) — yet Reuven, Shimon and Levi were castigated and many of the others were merely likened to various animals.

37

The greatest blessing one can bestow is to enlighten another and acquaint him with himself. The Mishnah (Avos 3:18) says: "Man is precious, having been created in God's image, and even more so for having been informed that he was created in God's image." Self-knowledge of one's abilities and talents, as well as one's shortcoming and limitations, is the greatest blessing; it is the means enabling one to realize his Divine mission in this world.

Yaakov realized that the ultimate geulah depended on the development of his sons' potential, the potential inherent in their names. Rather than reveal the deadline for redemption, he opted to bless them with self-knowledge that could help them bring the redemption at a much earlier date. In this vein, knowledge of the capabilities they possessed was itself a blessing.

39

Living Inspired - R. Tatz - 204

The depth of this idea is that this is a world of process, of movement towards. In fact the name ארץ aretz, the land or the world, is based on רץ to run or move, whereas the name שמים, shamayim, Heaven, is based on שם, meaning "there". The higher dimension is all "there", no "going

43

Artscroll - Stone Chumash - pg 275

Far from breeding disunity, however, their separate missions were to bring them together, because they were like the spokes of a wheel; though the spokes point in different directions, they are all part of the same wheel and essential to its function. So, too, the tribes of Israel. Their roles would be different — royalty, priesthood, scholarship, commerce, and so on — but all would contribute their talents and accomplishments to the national mission of serving God and glorifying His Name.

44 י"א כסיו - 5 סיוט - 18

על שום מה לא ציווה יוסף את בניו שלו, מנשה אפרים, את בנייהם ובני בנייהם? האמנם כל כך קשה הדבר להעלות ממצרים לארץ ישראל אינה "צורך עצמות"? יוסף היטיב להבין, כי כדי שיהיה הוא מוכר בין שבטי י-ה, כדי ששמו יהא חקוק על החושן — מוכרחים האחים לשנות את יחסם אליו. הם חייבים לפתח ולהחדיר אצל בנייהם ובני בנייהם יחס של אהבה והערצה ליוסף; הם חייבים להעריך אותו כאישיות מזהירה, כל דמותו צריכה להיגאל ולהתעלות. האחים חייבים להודות בתרומותיו והישגיו של יוסף למען האומה הישראלית. כל תוקפו וממשלו של יוסף במצרים הם נעדי כל ערך בכל הנוגע להנצחת שמו בתולדותיו של העם הנבחר. בדבר זה אין פריעה יכול לסייע לו, ובעניין הזה אין נכדיו שלו יכולים להועיל הרבה. בלי עזרתם של האחים וצאצאיהם אין לכך סיכוי. "ויאמר יוסף אל אחיו... וישבע יוסף את בני ישראל... והעלתם את עצמותי מזה". ברגעים אלה נאלץ יוסף, המושל התקיף, "לכרוע בך" לפני שבטי י-ה — החלום השני נתקיים בהיפוכו!

Jacob was about to bless the tribes individually, each in line with its own character and ability, so that they would be directed toward the paths for which God had suited them, for his blessings would make clear that each of the tribes had its own unique mission. Only Jacob could perceive this. In a sense he was like Adam at the beginning of time, giving names to all living creatures. As the one closest to God and with an all-encompassing vision, Adam understood what each animal's role was in the scheme of the cosmos, and he named it accordingly. Jacob, too, as the zenith of the Patriarchal era, had this ability, and he assigned his sons to their respective missions accordingly.

38 א"ר ע"ה - 152

ספר בראשית מתחיל בבריאה

העולם, ואמר חז"ל שמתחיל בבריאה שהוא ברכה, ונכונה פירושו רצו, שזכו יסוד הבריאה, הרצו פרטים שיש בהבריאה, וכל ספר בראשית הוא ספר היצירה כאשר נאמר בשם הרמב"ן, והספר מסיים בברכות יעקב, שברכתו הי' לכל הפרטים של הבריאה, שיתפסו כל הפרטים ושיתכללו יחד בחור כלל איש אשר בברכתו בך אותם, שברך אותם, שיהיו יכולים להכלל, זהו סיום של היצירה של הבריאה, איך שכל הפרטים חוזרים אל בראשית, וכולם דבקים בבראשית.

40

מנחם - 15

חסיבה שה' חילק את כלל העולם לשמים וארץ, היא כדי שכל פרט ופרט שבבריאה יתייחס וייתייחד לתכליתו, בחיותו כלול או בחלק השמים דהיינו בתכלית עצמה, או בחלק הארץ שהוא החלק השואף אל תכליתו אשר ישם מעבר לעצם מציאותו.

41

"יתונה הקושר העולמות שעל ידו יתאחדו העליונים והתחתונים הוא האדם, ואם לא היה האדם היה קטנה במעשה בראשית. ופירוש הקטנה הזאת החילוק וההתנגדות שהיו למצאות, שחרי העליונים הם בדמותו של הקב"ה והתחתונים אינם בדמותו של הקב"ה ואין כאן אחדות וקשור. ולפיכך ראוי להיות האדם נברא שבו יתקשרו הנמצאות והוא עושה שלום וקשור בין עליונים והתחתונים ומאחד הכל".

למדנו איפוא מדברי המחז"ל כי האדם הוא אשר עליו הוטל התפקיד לחבר את כל היצירות אל היישים - אשר אליו הם מכוונים.

42

התשובה לשאלות אלו טמונה בדברי חז"ל (אבות פ"ו י"א) שקבעו ואמרו: "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא אלא לכבודו". בדברים קצרים אלו גילו לנו חז"ל הקדושים כי טמונה אפשרות לגרום גריבוי כבוד הקב"ה בעולם. במינעם אפשרות זו - להרבות "כבוד" - פרטי הבריה מתחברים אל תכליתם ומאליה עולה המסקנה כי זהו יעודו של האדם - לגלות את הכבוד הנסתר והחבוי בכל דבר דבר שבבריאה, ולחברם בכך אל תכליתם.